

GROENLINKS ChristenUnie

Partij voor
de Dieren

Gemeenteraadsfractie Groningen

18 maart 2025

STUDENT

Schriftelijke vragen ex art 36 RvO over Opkomstbevordering gemeenteraadsverkiezingen 18 maart 2026

Geacht College,

Volgend jaar vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats op woensdag 18 maart. De opkomst bij verkiezingen is belangrijk. Er ontstaat meer draagvlak voor besluitvorming en de vertegenwoordiging wordt diverser waardoor meer inwoners zich vertegenwoordigd voelen. Tijdens de verkiezingen in 2022 was de opkomst 54%. Tijdens het duidingsdebat op 6 april 2022 hebben alle partijen vastgesteld dat 46% van de inwoners niet hebben gestemd en de wens uitgesproken om deze periode te werken aan een hogere opkomst. De indienende fracties hopen dat volgend jaar op 18 maart minimaal 67% van de stemgerechtigden stemt bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Het stimuleren om te stemmen vraagt meer betrokkenheid van kiezers en dat is iets waar politici, politieke partijen, landelijke campagnes zoals Elke stem Telt en stichting Stem op een Vrouw van betekenis zijn. Ook de gemeente speelt hierin een cruciale rol in. De gemeente is bij alle verkiezingen verantwoordelijk voor de toegankelijke stembureaus en zichtbare communicatiecampagnes.¹

De indienende raadsfracties zien verschillende kansen om meer kiezers te bereiken. Om de opkomst bij de komende gemeenteraadsverkiezingen te verhogen, kunnen we bijvoorbeeld de inzichten uit het rapport *De lokale niet-stemmer* combineren met de methodieken uit *Elementaire gewoontes* van James Clear. Clear benadrukt dat gedragsverandering effectief is wanneer deze gebaseerd is op vier principes: maak het zichtbaar, aantrekkelijk, eenvoudig en bevredigend.

Een strategie die gericht is op het creëren van een omgeving waarin stemmen als een natuurlijke, eenvoudige en aantrekkelijke activiteit wordt gezien, die past bij de identiteit van de kiezer. Extra aandacht voor groepen met traditioneel lagere opkomstcijfers, zoals jongeren, praktisch opgeleiden en mensen met een migratieachtergrond, kan bijdragen aan het verhogen van de opkomst.²

Als het gaat om jongeren zien de raadsfracties verschillende initiatieven. In aanloop naar de Europese Verkiezingen organiseerden mbo-scholen bijvoorbeeld verkiezingsfestivals, ook in Groningen.³ Veel studenten mochten voor het eerst stemmen en maakten op deze manier kennis met de kandidaten en de lokale politiek. In voorgaande jaren zijn er ook verkiezingsfestivals

¹ Voor de Tweede Kamer, de Provinciale Staten, de waterschappen, het Europees Parlement en de gemeenteraden.

² Rapport de Lokale niet-stemmer, pagina 8: "Verschillen in de stemkansen voor deze groepen vallen deels te verklaren door de beschikbaarheid van informatie over de campagne (mobilisatie), de ervaren relevantie van het gemeentebestuur (rationeel-keuze model), en door psychologische factoren zoals de mate van lokaal politiek vertrouwen, regionale binding en interesse in de lokale politiek.

³ <https://www.rtvnoord.nl/politiek/1169537/festival-moet-mboers-noorderpoort-warm-maken-voor-de-europese-verkiezingen>

georganiseerd. In 2010 was er in de weekenden voorafgaand aan de verkiezingen een groot festival in en rondom het stadhuis en op het Waagplein.⁴

Volgens de raadsfracties kan een nachtstembureau dat vanaf 0.00 uur open is, jongeren en jongvolwassenen ook stimuleren om te stemmen. Het vergroot de vrijheid en toegankelijkheid om te stemmen wanneer je wilt, en sluit aan bij de Groningse nachtcultuur.

In sommige delen van de gemeente Groningen was de opkomst in 2022 veel lager dan de gemiddelde opkomst van 54%. De raadsfracties stellen daarom voor dat de gemeente maatschappelijke organisaties en bewonersorganisaties stimuleert om in aanloop naar de verkiezingen verkiezingsdebatten te organiseren in zoveel mogelijk wijken en dorpen over de onderwerpen die inwoners in die specifieke buurt belangrijk vinden, met name ook in de wijken waar de opkomst laag was (liefst in samenwerking met buurtorganisaties). Door bewoners de kans te geven om onderwerpen aan te dragen, en de avond een feestelijk karakter te geven, kan de betrokkenheid en interesse in de lokale politiek vergroot worden.

De raadsfracties zijn benieuwd naar de strategie van de gemeente om het opkomstpercentage bij de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart 2026 te verhogen. Daarom horen de raadsfracties graag of het college bereid is om (extra) in te zetten op de bovenstaande drie voorstellen en hebben wij de volgende vragen aan het college:

1. Heeft het college de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 en de verkiezingen van andere politieke instituties geëvalueerd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke aandachtspunten volgen hieruit voor de gemeenteraadsverkiezingen van volgend jaar?
2. Is het college het met de indienende fracties eens dat de gemeente moet streven naar een opkomst van minimaal 67%? Zo nee, welk percentage streeft het college na?
3. Hoeveel stembureaus zijn er op 18 maart 2026? En hoe zijn deze verdeeld over de gemeente? Hoe verhoudt dit aantal en de spreiding van de stembureaus zich tot de vorige gemeenteraadsverkiezingen?
4. Welke mogelijkheden ziet het college om de toegankelijkheid van stembureaus verder te vergroten?
5. Hoe informeert het college inwoners uit andere lidstaten van de Europese Unie die ook stemgerechtigd zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen?
6. Heeft het college een strategie om jongeren, praktisch opgeleiden en mensen met een migratieachtergrond meer te betrekken bij de gemeenteraadsverkiezingen?
7. Ziet het college kans om het aantal verkiezingsfestivals in samenwerking met het onderwijs uit te breiden in het onderwijs (mbo, hbo en wo)? Zijn er andere activiteiten die de gemeenten inzet om first-voters te informeren over het belang van hun stemrecht?
8. Is het college bereid om een nachtstembureau te openen in het centrum van Groningen en dit initiatief in samenwerking met studentenorganisaties en de nachtburgemeester te promoten?
9. Is het college bereid om in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart in samenwerking met bewoners(organisaties) en maatschappelijke organisaties verkiezingsdebatten te organiseren waar alle politieke partijen aan deelnemen, waarbij bewoners bepalen in welke vorm het debat plaatsvindt en welke onderwerpen er besproken worden?

⁴ <https://gic.nl/nieuws/groningen-wil-met-groot-verkiezingsfestival-burger-naar-stembus-lokken>

D66

Mirjam Gietema

GroenLinks

Ceciel Nieuwenhout

ChristenUnie

Peter Rebergen

Partij voor de Dieren

Janette Bosma

Partij voor het Noorden

Evelien Bernabela

Student & Stad

Daan Swets